

A Legfelsőbb Bíróság teljes ülése

A Magyar Népköztársaság Legfelsőbb Bírósága kedden teljes ülést tartott, amelyen a polgári kollégium beszámolt az 1964. évi működéséről.

A teljes ülésen megjelent Papp János, a Minisztertanács elnökhelyettese, dr. Nezevél Ferenc igazságügyminiszter és dr. Szenási Géza legfőbb ügyész.

A teljes ülés megtárgyalta a további feladatokat is, amelyeket a polgári kollégiumnak a következő időszakban — a társadalmi fejlődés követelményeit szem előtt tartva — meg kell oldania. (MTI)

Együtt könnyebb a munka

Az élet, az elmúlt évek vállalati gyakorlata igazolta: bizonyos idő után az egy családba összevont vállalatok ereje valamilyen formában hatványozódik. A két nagy szegedi élelmiszeripari vállalat, a paprikafeldolgozó és a konzervgyár életében, munkájában is hozott változást az iparátisztervezés, a trösztösítés. Több körülmény máris arra utal, hogy így együtt, egy családba tartozva gazdaságosabb a munka.

Testvérek lettek

Azt mondják, ahányan vagyunk, annyiféleképpen látjuk, ítéljük meg a dolgokat, de a Szegedi Paprikafeldolgozó Vállalatnál s a konzervgyárban is abban egyetért az emberek többsége, hogy a sok jó gondolat, a telt egyenként szétforgácsolva, ha hoz is eredményt, megközelítően sem olyan, mint együtt összefogva. Évekig dolgozott a két szegedi üzem, rokonként, egy iparágban. De mióta a rokonokból egy trösztözött tartozó testvérek lettek, megerősödtek a szálak, Termékenyebb az együttműködés, s ez érvényes a vezetők tevékenységére, az osztályok, sőt itt-ott már a brigádok munkájára is.

Sűrűn átjárnak egymáshoz a két testvérüzem vezetői, dolgozói, hogy kicseréljék tapasztalataikat. A vállalat vezetői néhány napja szövegették a két üzem együttes távlati fejlesztési tervét. Azt keresték egymástól és tőlük a felsőbb szervek, hogyan tovább, külön-külön erősebb kapcsolatokat teremtvé, vagy teljesen eggyé válva?

Szóbeszéd tárgya

Az együttműködés gondolata, terve az üzemet minden mozzanatában érezteti hatását, és bizony szóbeszéd tárgya is.

Minden szó, tanácskozás, eszmecsere hasznos lehet, ha az segít tisztázni a gondolatokat, ha lelkesíti, előbbrevisz, aktivizál. A félhivatalos tájékoztatás vagy alkalmi értesülés hatása viszont itt-ott visszahúzó. Ezt nem lehet annyiban elintézni, hogy majd mindent megérel az idő. A döntés előkészítéséről hivatásosan szólni lehet és kell is nemcsak a vezetőkhez, a beosztottakhoz, hanem a munkásokhoz is.

Április elseje óta már eggyé vált a két vállalat termelési részlege. Egy osztályt alkotnak a 7143 katasztrális hold fűszerpaprika-termelő és a 4725 katasztrális hold konzervipari növényeket termelő terület ipari gazdája. Igaz, ugyan, hogy ma még külön-külön lépegetnek, de már egy osztályvezetőjük van. Előreláthatóan május végére pedig össze is költöznek. Munkájukban az idén marad még némi kettősség. A szerződéseket ugyanis külön-külön kötötték. Ezért két ember munkálkodik egy-egy körzetben külön felelősséggel, ki-ki a maga növényféléseivel. Jövőre azonban már minden körzetben mindenki mindenért felelős lesz. Egyformán hárul rá a fűszerpaprika, a konzervipari növények termelésének

A vezetés demokratizmusa

„Dolgozni csak pontosan szépen, ahogy a csillag megy az egen, Ugy érdemes”.

József Attila sokszor hallott, szép sorai minden emberi munkára vonatkozhatnak. De talán semmire sem annyi indoklottsággal, mint a vezetők munkájára. A gazdaság-vezetőnek meghatározó szerepe van minden gazdasági alakulatban a társadalom előrehaladása szempontjából, hiszen a vezetés javulása eredményezheti leginkább a termelőmunka hatékonyságának növekedését.

A kizsákmányoló társadalmakban a gazdasági vezetők a vezetéssel kapcsolatban korábban lényegében két módszert alkalmaztak. Az elbocsátástól való félelmet és a pénzt. A munkálatok a dolgozókat a profit-szerzés eszközeinek, a gépek kiszolgálóinak tekintik.

Ma már a polgári közgazdászok nagy része felismeri, hogy a gyakorlatnak a maga leplezetlenségében való fenntartása a tőkés származás káros, s ennek egyik következményeként született például az a vezetési elmélet — human relations — mely szerint nem az ember kell mindenáron hozzáidomítani a gépekhez, hanem a munkahelyi feltételeket kell összhangba hozni. Ennek az elméletnek bevezetése egyes tőkés cégeknek igen érezhető javulást hozott a munkateljesítményben.

A munka megszerettetése és kényszerű rosszból fontos életcélá váló átváltoztatása természetesen csak a szocialista társadalomban valósulhat meg.

A szocializmusban minden más társadalmaktól eltér a vezetés tartalma, hiszen egyrészt a központi irányítás lehetővé teszi a társadalmi méretekben értelmezett előrelátást és vezetést, másrészt megváltozik a vezető és vezetett közötti kapcsolat. Megszűnve az ellentétes osztályok, a vezetők és vezetettek viszonya már nem tükröz a termelési eszközökhöz való ellentétes viszonyt. Az irányítás nem válik külön, nem idegenedik el a munkástól, hiszen a vezetők és vezetettek célja közös, boldogulásuk, javuló életkörülményeik szorosan és elválaszthatatlanul összekapcsolódnak. Ahhoz azonban, hogy ez az általános társadalmi igazság a mindennapok gyakorlatában is érzékelhető legyen, szükséges, hogy vezetőink szocialista módon éljenek és vezessenek.

A vezető feladata, hogy vezetése gyakorlatával min-

den különösebb magyarázat nélkül is értésére tudja adni a dolgozóknak, hogy céljaik közösek. Ennek pedig legkézenfekvőbb módja, ha megosztja a gondjait. Eppen ezért a szocialista vezetőknek azonkívül, hogy megfelelő szakmai, politikai, szervező, vezető képességgel rendelkeznek, valamint maximálisan kihasználja a szakterületén a tudományos eredményeket, értenie kell ahhoz is, hogy a dolgozókat rendszeresen bevonja a gazdasági egység vezetésébe, felszabadítva ezáltal a vállalati közösségben rejlő sok-sok kezdeményező, alkotó erőt.

Volt idő, amikor az egy-személyi vezetést sokan úgy értelmezték, hogy a vezető döntse el — felelősséivel való tanácskozás után — vállalata, üzeme összes problémáit. S bár sokat beszélünk a demokratikus centralizmusról, mint a szocialista gazdasági vezetés nélkülözhetetlen elvéről, mégis e tanítás nem vált akkor a gazdasági munka irányításának mindennapos gyakorlatává.

Sokan abban látták a vállalati demokrácia háttérbe szorulásának okát, hogy a mi gazdaságunkban a vállalati igazgatók is felülről kapott utasítások, direktívák alapján dolgoznak, s az utasítások végrehajtása nem teszi lehetővé az üzemi demokrácia kiszélesítését. A túlcentralizálás a helyes vezetési gyakorlat kialakításában okozott valóban nehézségeket, de a központi irányítás — a szocialista építőmunka során — mindig feltételezte a különböző határozatok és utasítások végrehajtásának demokratikus megszerzését, a központi gondolatok megvalósítóinak alkotó hozzájárulását.

Hogy a felsőbb irányítás és az üzemi demokrácia mennyire egymást feltételezik, azt talán a legutóbbi időben kiadott munkügyi rendelkezések végrehajtásának tapasztalatai bizonyítják legjobban.

A Munka Törvénykönyve új rendelkezései, a létszám szükséges mértékre történő leszállítása csak azokban az üzemekben valósult meg különösebb zökkenő és probléma nélkül, ahol a rendelkezések végrehajtásába bevonták a dolgozók legszélesebb rétegeit is. Ahol nem a munkügyi osztályok író-asztalai mellett próbálták összeállítani a nélkülözhető dolgozók listáját, hanem a nehezebb utat választva a legkisebb egységekben is megvitatták a tennivalót, és alulról felfelé készítették a javaslatokat, nem okozott zavart a létszámcsökkenés, hanem jelentősen erősítette az üzemvezetés tekintélyét. Hiszen a munkások láthatóan: a vállalat valóban azokról nem tart igényt, akik az ő véleményük szerint is a leginkább nélkülözhetők voltak.

Mind a gazdaságirányítás fejlesztése, mind az új módszerek keresése a vállalati vezetés hatáskörének fontosságának növelését igényli és feltételezi. Az új, magasabbrendű vezetési követelmények kielégítése nem könnyű feladat. Ehhez a vállalati igazgatók sehol sem találnak annyi segítséget, mint éppen saját üzemükben. E segítséget azonban csupán akkor kaphatják meg, ha a vezetési funkciót a legszélesebb körű üzemen belüli demokráciával párosítják. Csak az egész üzemi kollektíva együttes erőfeszítése eredményezheti azt a pontos, szép munkát, amelyet a munkásoknál nagy költsége megálmodott.

GARAM JÓZSEF

Sok a túlóra

Vizsgálat 200 vállalatnál

Négy év alatt 72,2 százalékkal emelkedett az állami iparban felhasznált túlórák száma. Az élelmiszeriparban 176,9, a kohó- és gépiparban 91, a minisztériumi építőiparban 77,4, a könnyűiparban 51,5, a négy tárcánál együttvéve átlagosan 94,5 százalékos volt 1960 és 1964 között a növekedés — állapította meg a Központi Népi Ellenőrzési Bizottság, a SZOT és a Munkaügyi Minisztérium közelmúltban lezárult 200 vállalatnál végzett együttes vizsgálata.

A vizsgálatban részt vevő szakemberek megállapították: az egészségtelen emelkedésben az is közrejátszott, hogy az üzemek egy része fontos feladatok megoldása, előnyös szállítási kötelezettségek teljesítése közben

ayúlt a határidők megrövidítésének ehhez az eszközhöz. A műszakok megnyújtása ugyanakkor gyakran szervezatlenséget, tervszerűtlen anyagellátást, rossz kooperációt és egyéb mulasztásokat leplez. A vizsgált vállalatok egy részénél túlórák nélkül szinte elképzelhetetlenek tartják a termelési terv teljesítését. Talvány például a felhasznált többelidő 68,8 százalékát a vizsgált munkahelyek termelési feladatok megoldására, nem egyszer az előirányzatok túlteljesítésére fordították, s a túlóráknak mindössze 16,1, illetve 15,1 százaléka jutott szállítási, rakodási munkák elvégzésére, illetve karbantartásra.

A vizsgálatban részt vevő szakemberek arra is rámutattak, hogy a túlórák nem

pótolhatják a tervszerű, felelősséget, jól szervezett munkát. A túlórák számának tetemes növekedéséhez az is hozzájárult, hogy a túlóráztatás nem befolyásolja hátrányosan a különböző vállalati mutatók alakulását; épp ellenkezőleg: előnyökhöz juttatja az üzemet, elősegíti a negyedévi és évvégi prémiumot. A minisztériumok és más felügyeleti szervek nem egyszer maguk is hibásak, mert a különböző soron kívüli feladatoknál vagy egy-egy határidő megrövidítésénél műszaki és egyéb segítség helyett is engedélyeznek túlóra-felhasználást. Hiba, hogy ritkán élnek a felelősségvállalás eszközeivel, jóllehet — mint a vizsgálat is bizonyította — a kellő szigor a legtöbbször eredményes.

Diákok — választáson

Száznegyvenheten érettségiznek idén a szegedi Tömörkény István gimnáziumban. Kilencven diáknak a jelentkezési lapja már ott van az igazgató — Diós József — asztalán. Érdekes, — ahogy a jelentkezési lapokat nézegetjük — nincs „divatszakra”. Reálisan oszlanak el a felvételi kérelmek a felsőfokú intézmények között.

— De ha még sem sikerül? — Ha az idén nem vesznék fel az egyetemre, a gyors- és gépipar iskolát szeretném elvégezni. Egy év múlva aztán újra megpróbálom — magyarázza Mara Rozália. — S akkor már gépelné is tudok.

— Én műszerész szeretnék lenni, ha az egészségügyi szakiskolába nem sikerül bejutnom — mondja Bene Márta.

lányoknak, fiúknak egyaránt lehet választani.

Akik nem akarnak tovább tanulni, azoknak még nincs kérdés. Gondolkozhatnak rajta, hová menjenek dolgozni. Az „elit” szakmák — mint a valóságban kiderül — nem is olyan elitek. Szépek, de nem szebbek, mint a többi. És pályaválasztáskor arra is kellene gondolni: ki adja el az árut a boltokban, ki készíti el azokat stb., ha mindenki „irányítani” akar. Legjobb esetben tervezni. Ma már komoly szaktudás kell a modern gépek kezeléséhez is. Nem szegény érettségizett fővel gyárban dolgozni. De csak akkor nem, ha jól dolgozik az ember. Ezt viszont a szakismeret megszerzésével lehet elérni.

S ha érdeklődnek, valószínű, hogy más szakmák is megtetszenek, s újabb munkaterületek kerülnek az „elit” sorába.

Kovács Attila

1

Az orvosi egyetemre, ahová az előző években ebből az iskolából 10–15-en jelentkeztek, most csak öten szeretnék bejutni. A tanárképzőbe 12-en, a József Attila Tudományegyetem bölcsészkarára 19-en, természettudományi karára 8-an adták be felvételi kérelmüket. A műszaki egyetemre 4-en, zeneművészeti tanárképzőbe — mivel az iskolában zenei osztály is van — 13-an, zeneművészeti főiskolára pedig 4-en jelentkeztek.

A „divatszakra” tehát kihaltak. Még a jogra is csak 4 jelentkező akad. De vannak mostoha szakmák is. Felsőfokú mezőgazdasági technikumba hárman — két lány és egy fiú — jelentkeztek. A Felsőfokú Élelmiszeripari Technikumba pedig csak ketten. Tanítónő mindössze 2, óvodónő 1, védőnő 1 lány akar lenni. Ez viszont elgondolkasztó; azokra a pályákra, ahol a legtöbb emberre van szükség, kevesen jelentkeznek.

— Egy jó mérnöknek gyakorlati tudásra is szüksége van — mondja.

A lányok „érettek” az érettségire. Minden eshetőségre számítanak. A céljukat nem adják fel. Ha sikerülne most, az lenne a legjobb, de később újra nekirugaszkodnak.

Az „elit” szakmák, a fodrász, műszaki rajzoló, fényképész, illetve a műszerész. Kereskedelmi pályára például egy tanuló sem megy az iskolából. Pedig van bő választék az olyan munkaterületekben, ahová már szükséges az érettség. A Szeged városi tanács munkügyi osztályának kiadványában közel százféle szakma szerepel. S azok közül

Kedden délelőtt a Technika Házában az üzemek gazdasági és műszaki vezetői, valamint a munkaéletben, a munkaleletben és az üzemi szociológia szakemberei arról tanácskoztak, hogy milyen hatása van egyfelől a dolgozó emberre, másfelől a termelésre annak, ha a nyolcórás munkaidő alatt néhányperces, legfeljebb negyedórás pihenőt, vagy pihenőket rendszeresítenek. Az anketát a Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetségének ipargazda-

Legyen-e pihenő munkaidőben?

sági bizottsága és a SZOT munkavédelmi osztálya hivatalos.

A tanácskozást elsősorban annak a 30 hazai vállalatnak a tapasztalataira alapozták, amelyeknél már rendszeresítették a munkaközi pihenőt valamilyen formájában. Ezek a tapasztalatok éppen úgy, mint a kérdéssel kapcsolatos hazai és külföldi kutatások arra mutatnak, hogy nyolc órán át teljes intenzitással dolgozni nem lehet. Egyes munkafolyamatok például az öntés, a hengerlés stb. már eleve magukkal hozzák a munka és a pihenés rendszeres váltakozását, ezeknél tehát különösebb tennivaló nincs. Másutt viszont a technológia nyolc órán át elvileg megszakítatlan monoton munkát követel meg. Az ilyen munkafolyamatoknál a műszak közben előbb vagy utóbb ellankad a figyelem, bekövetkezik az elfáradás: a teljesítmény csökken, viszont megnő a baleseti veszély. Az ilyen munkaterületeken több szocialista országban jogszabályok írják elő, a kapitalista országokban viszont jogszabályok nélkül is alkalmazták a munkaközi pihenőket. Azt természetesen csak esetenként lehet eldönteni, hogy mikor, a műszak melyik órájában, milyen időtartamú és mozgással, tornával, sétával, vagy esetleg éppen szinte mozdulatlan nyugalomban eltöltött pihenő-e a legcélszerűbb.

A munkaközi pihenők rendszeresítése nem megy el mind a munkások, a vezetők egy része látja benne a termelés mennyiségi visszaesésének veszélyét, hanem a dolgozók is félnek teljesítményük és így jövedelmük csökkenésétől. Pedig már eddig is és nálunk is a kedvező tapasztalatok egész sora cáfolta meg az ilyen fajta aggályokat.

A mostani anketát rendezői elsősorban az üzemek vezetőinek a figyelmét kívánták ráirányítani a munkaközi pihenők rendszeresítésében rejlő előnyökre. (MTI)

szocialista országban jogszabályok írják elő, a kapitalista országokban viszont jogszabályok nélkül is alkalmazták a munkaközi pihenőket. Azt természetesen csak esetenként lehet eldönteni, hogy mikor, a műszak melyik órájában, milyen időtartamú és mozgással, tornával, sétával, vagy esetleg éppen szinte mozdulatlan nyugalomban eltöltött pihenő-e a legcélszerűbb.

A munkaközi pihenők rendszeresítése nem megy el mind a munkások, a vezetők egy része látja benne a termelés mennyiségi visszaesésének veszélyét, hanem a dolgozók is félnek teljesítményük és így jövedelmük csökkenésétől. Pedig már eddig is és nálunk is a kedvező tapasztalatok egész sora cáfolta meg az ilyen fajta aggályokat.

A mostani anketát rendezői elsősorban az üzemek vezetőinek a figyelmét kívánták ráirányítani a munkaközi pihenők rendszeresítésében rejlő előnyökre. (MTI)

szocialista országban jogszabályok írják elő, a kapitalista országokban viszont jogszabályok nélkül is alkalmazták a munkaközi pihenőket. Azt természetesen csak esetenként lehet eldönteni, hogy mikor, a műszak melyik órájában, milyen időtartamú és mozgással, tornával, sétával, vagy esetleg éppen szinte mozdulatlan nyugalomban eltöltött pihenő-e a legcélszerűbb.

A munkaközi pihenők rendszeresítése nem megy el mind a munkások, a vezetők egy része látja benne a termelés mennyiségi visszaesésének veszélyét, hanem a dolgozók is félnek teljesítményük és így jövedelmük csökkenésétől. Pedig már eddig is és nálunk is a kedvező tapasztalatok egész sora cáfolta meg az ilyen fajta aggályokat.

A mostani anketát rendezői elsősorban az üzemek vezetőinek a figyelmét kívánták ráirányítani a munkaközi pihenők rendszeresítésében rejlő előnyökre. (MTI)

2

Ha nem is elegendő, de már néhányan felfedezték, hogy nemcsak a tanári, az orvosi és a jogász pályára kellene értelmes, jól képzett emberek. Vannak vállalkozó szellemű „üttörök”, akik megpróbálnak az eddig „mostoha” munkaterületeken érvényesülni.

Azok, akik egyetemre készülnék, vajon számot vetettek-e azzal, hogy sikeres felvételi vizsga kell a bejutáshoz?

— Készülünk a felvételire — mondják. — No, meg az érettségire is. Ez az eredményt számít a felvételinél.

3

Az áradás folytatódik, mert még az ausztriai szakaszon sem tetőzött a folyó. Rajka és Vének között az időnként feltámadó szél miatt rőzesesnyeggel védték a hullámvéréstől a gátak oldalát. Budapesten csütörtökön az újabb árhullám hatására megkezdődik a víz emelkedése. A becsülések szerint a fővárosi szakaszon a hét végén éri el az árhullám a legmagasabb szintet, a 720–730 centiméter körüli vízállást.

A Duna magyar szakaszán kedden 850 vízügyi dolgozó és 260 polgári személy, valamint 98 gépjármű vett részt az árvízvédelmi készültség munkájában. (MTI)

Ismét árad a Duna

Az áradás folytatódik, mert még az ausztriai szakaszon sem tetőzött a folyó. Rajka és Vének között az időnként feltámadó szél miatt rőzesesnyeggel védték a hullámvéréstől a gátak oldalát. Budapesten csütörtökön az újabb árhullám hatására megkezdődik a víz emelkedése. A becsülések szerint a fővárosi szakaszon a hét végén éri el az árhullám a legmagasabb szintet, a 720–730 centiméter körüli vízállást.

A Duna magyar szakaszán kedden 850 vízügyi dolgozó és 260 polgári személy, valamint 98 gépjármű vett részt az árvízvédelmi készültség munkájában. (MTI)